

[Helga Pedersen.]

beløb, selvom det forekommer mærkeligt så ringe dette beløb efterhånden er blevet. Der er hos de frie fiskere ingen berettiget forventning om at få del i denne fiskeret. Det er ikke en række godsprivilegier, at ligestille med adelige forrettigheder og andre odieuse institutter, der her er tale om. Det er i de fleste tilfælde jævne borgeres beskedne næring, skabt ved hårdt arbejde, man rammer, og det er det, jeg går imod. Jeg synes, det ville være bedre først at forsøge med en frivillig afløsning; man kunne så se, hvor langt man kom. Staten skal jo betale gildet alligevel, og man undgik derved det stærke indgreb i de eksisterende rettigheder.

Denne fremgangsmåde er man f. eks. endt i i den kommission, der undersøger spørgsmålet om afløsning af de faste ejendomme, der tilhører de gamle stiftelser, hvor ingen personers ejendom krænkes. Hvorfor så ikke nøjes med det her, hvor familiers eksistens står på spil?

Jeg har bemærket, at kommissionen ikke har været uden samvittighed, og jeg påskønner, at den højtærede fiskeriminister har fulgt kommissionen på dette punkt: man ser af betænkningen, side 38, at man viger tilbage for at strække sig så vidt overfor de frie fiskeres ønsker, at disse straks skal kunne overtage de andres fiskepladser, og man viger tilbage for at slå de hidtidige ålefiskere ud på een gang. Derfor — og også for at få en billigere ordning — foreslås det, at afløsningen skal strække sig over en årrække.

Hertil vil jeg bemærke, at indgrebet principielt er det samme i begge tilfælde; og at den samfundsmæssige begrundelse for indgrebet skulle være mere holdbar ved den ene end ved den anden fremgangsmåde, som det anføres i betænkningen side 38, har jeg vanskeligt ved at se. Imidlertid er jeg klar over, at det langt overvejende flertal i det høje ting går ind for en afløsning, og jeg vil derfor koncentrere mig om de enkelte bestemmelser i det foreliggende lovforslag.

Den højtærede minister foreslår, at yderligere en kommission skal sættes i verden. Hver ny lov bringer i denne tid mindst een kommission, og gennemsnitsantallet af medlemmer i kommissionerne tror jeg er stedse stigende. Denne tendens er fulgt op her, idet det foreslås, at der i denne kommission skal være to medlemmer mere end foreslået i betænkningen. Jeg tror godt, vi kan nøjes med de fire, som er foreslået i kommissionsbetænkningen.

Der tales om, at kommissionens afgørelse skal være endelig, dog med forskellige undtagelser. Det står mig ikke klart, på hvilke områder kommissionen herefter kan tænkes at skulle træffe den endelige afgørelse. Man lægger til og trækker fra vedrørende kommissionens kompetence, men det afgørende må jo blive, at alle spørgsmål om ekspropriationens lovlighed og erstatningens størrelse i hvert fald kan bringes for domstolene. Selve lovteksten kan vi så se videre på i udvalget.

Så kommer jeg til det efterhånden sædvanlige forslag i lovforslag af denne art, om fremgangsmåden, når det offentlige har fundet for godt at berøve en borger hans gode ret og borgeren vil protestere. Ja, så er det borgeren, der må anlægge sag, han må betale sagfører og retsafgifter, og han må have den mere byrdefulde stilling som sagsøger. Han skal samle materialet, til trods for at han ikke har gjort andet end at sidde med sin velerhvervede ret i god tro. I en række lovforslag i den sidste tid er denne fremgangsmåde foreslået. Jeg nævner vejlovsforslaget, loven om foretagelse af visse ekspropriationer m. v. og lovforslaget om opfindelser vedrørende krigsmateriel. Jeg har tidligere her i tinget peget på det urimelige i denne ordning. Jeg har peget på, at vore friproces-regler må udvides, og jeg tror, vi må ordne det sådan, at det offentlige, staten, skal forelægge sagen for domstolene. Således har vi gjort det ved frihedsberøvelseslovene, og noget i den retning kan vel også gøres her. Jeg tror, det er nødvendigt, hvis grund-